

**Ο ΣΥΡΙΖΑ σε σταυροδρόμι:
Για μια στρατηγική αναδιανομής υπέρ των υποτελών τάξεων**

των Σπύρου Λαπατσιώρα και Γιάννη Μηλιού

Στις εκλογές ηττήθηκαν τα κυβερνώντα κόμματα. Η πολιτική απονομιμοποίησή τους εμφανίζεται ραγδαία. Η Χρυσή Αυγή ενισχύθηκε.

Για τον ΣΥΡΙΖΑ το πολιτικό τοπίο που σχηματίζεται έχει δύσκολες επιλογές και ακόμη πιο δύσκολες για τα κοινωνικά στρώματα που εκπροσωπεί ο ΣΥΡΙΖΑ. Οι επόμενες εκλογές, αν δεν υπάρξει παρέμβαση των μαζών (όπως με το κίνημα των πλατειών ή τον Φλεβάρη του 2012), με βάση τα σημερινά πολιτικά δεδομένα, θα γίνουν είτε με αφορμή την Προεδρική εκλογή αρχές του 2015, είτε τον Ιούνιο του 2016.

1) Με δεδομένο τον εκλογικό νόμο και τη σημερινή πολιτική συγκυρία και συσχετισμούς, ο ΣΥΡΙΖΑ θα είναι πιθανότατα πρώτο κόμμα στις επόμενες εκλογές. Ωστόσο, αν κρατήσουμε όλα τα άλλα σταθερά, δεν θα έχει αυτοδυναμία. Γεγονός που σημαίνει συνεργασία με δυνάμεις της Δεξιάς όπως η ΝΔ, της νεοφιλελεύθερης δήθεν Κεντροαριστεράς όπως το Ποτάμι, ή άλλες παρόμοιες ανασχηματισμένες δυνάμεις του νεοφιλελευθερισμού. Με άλλα λόγια ακύρωση της δυνατότητας των μετασχηματισμών που έχει ανάγκη η ελληνική κοινωνία και εξαναγκασμός σε μία διαχείριση των συνεπειών που έχουν διαμορφώσει οι «μνημονιακές» πολιτικές και του υποδείγματος συσσώρευσης και αναπαραγωγής που επέβαλαν. Αντί της ανατροπής το βάθος του τούνελ θα φέρει την «ανάσχεση της λιτότητας», έναν ήπιο νεοφιλελευθερισμό «με ανθρώπινο πρόσωπο».

Απέναντι σε αυτό το ενδεχόμενο μοναδική προοπτική φαντάζει η επιδίωξη της αυτοδυναμίας, ως όρος ύπαρξης μιας Αριστεράς που θέλει να κυβερνήσει για να οργανώσει τους αναγκαίους και ώριμους μετασχηματισμούς της ελληνικής κοινωνίας, μετά την παγκόσμια κρίση και την ιστορική κρίση που έπληξε τον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό.

Είναι προφανές ότι αυτές οι σκέψεις δεν αφορούν απλά ένα μελλοντικό ενδεχόμενο. Αφορούν τον πολιτικό σχεδιασμό σήμερα, την οργάνωση της πολιτικής στρατηγικής σήμερα, για το τι θα κάνεις για να επιτύχεις τον στόχο που θα θέσεις και επομένως το πώς θα πορευτείς. Όπως ακριβώς το αποτέλεσμα των εκλογών αποτύπωσε τις επιπτώσεις των σχεδιασμών της προηγούμενης διετίας και του ταχύτατου προσανατολισμού του ΣΥΡΙΖΑ στον κυβερνητισμό της «παραγωγικής ανασυγκρότησης».

2) Για να εκτιμηθεί η κατάσταση, σε σχέση με το στόχο της αυτοδυναμίας, πρέπει να εξετάσουμε την όλη πολιτική στρατηγική που ακολούθησε ο ΣΥΡΙΖΑ, εξέταση που θα είναι ελλιπής όσο δεν αναλύονται πέρα από τα αποτελέσματα και τα υπόλοιπα στοιχεία που καθορίζουν τη σχέση εκπροσώπησης που έχει συνάψει ο ΣΥΡΙΖΑ με κοινωνικά στρώματα.

2α) Μέχρι τις εκλογές του 2012, ο ΣΥΡΙΖΑ αποτέλεσε ένα πολιτικό σχηματισμό ο οποίος με τη συμμετοχή του στα κινήματα για την παιδεία το 2006, με την υποστήριξη στο δικαίωμα της νεολαίας να εξεγείρεται το 2008, με την ενεργή συμμετοχή και στήριξη του κινήματος των πλατειών το 2011 (του κομματιού του κινήματος που είχε κοινωνικό-δημοκρατικό και όχι εθνικιστικό λόγο), καταχωρήθηκε ως το «μαύρο πρόβατο» του πολιτικού συστήματος, ακόμη και από το ΚΚΕ. Εμφανιζόταν ως ο αντισυστημικός/εξωσυστημικός πολιτικός πόλος απέναντι σε ένα σύστημα που κυβέρνησε τις τελευταίες δεκαετίες και δημιούργησε ένα πυκνό θεσμικό συνεχές. Οι επεξεργασίες του για την κρίση ως διεθνή και ευρωπαϊκή κρίση, ως *μη-εθνικό ζήτημα*, η κριτική του στη στρατηγική διαχείρισης της κρίσης, επαληθεύονταν όσο περνούσε ο καιρός, γεγονός το οποίο του προσέδωσε κύρος και το σημαντικότερο έσπασε με όρους του σήμερα το «δεν υπάρχει εναλλακτική πολιτική» – και όχι με όρους μίας «βέβαιης μελλοντικής» επανάστασης. Παράλληλα στο πρόσωπο του προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ συμπυκνώθηκε η εισβολή στο πολιτικό πεδίο μιας νέας γενιάς, που ζητούσε να έχει λόγο

και ευθύνη για τις αποφάσεις, συμπυκνώθηκε μία σχέση που έλεγε ότι ο καθένας μπορεί να έχει λόγο εν αντιθέσει με το υπόλοιπο πολιτικό προσωπικό και την απόσταση που είχε από την κοινωνία.

Αυτά από τον ΣΥΡΙΖΑ. Από την πλευρά της κοινωνίας, καθώς αυτή βίωνε τα αποτελέσματα των οικονομικών πολιτικών που ακολουθήθηκαν, πλατιά τμήματά της κατανόησαν ότι ο «πόλεμος» που κήρυξε η κυβέρνηση Παπανδρέου στρεφόταν εναντίον τους, ότι η νέα κοινωνία που θα γεννιόταν δεν έχει χώρο γι' αυτά και την ανάγκη τους να ζήσουν με αξιοπρέπεια, και μετακινήθηκαν ενάντια στο σύστημα που κυβέρνησε την Ελλάδα. Και μόνο το πολιτισμικό/πολιτικό γεγονός της καθιέρωσης της συνέλευσης (στις πλατείες και πέρα από αυτές) για λήψη αποφάσεων, που ως τότε ήταν σχεδόν αποκλειστικά πρακτική αναρχικών/αυτόνομων ομάδων, δείχνει τις ιδεολογικές μετατοπίσεις που έλαβαν χώρα ακόμη και σε συντηρητικά στρώματα.

Αυτές οι δύο κινήσεις, του ΣΥΡΙΖΑ ως αντισυστημικής/εξωσυστημικής δύναμης και πλατιών τμημάτων της κοινωνίας που κινήθηκαν αντισυστημικά, συναντήθηκαν ιστορικά, κυρίως στις πλατείες και στις κινητοποιήσεις του Φλεβάρη του 2012, καθιστώντας τον ΣΥΡΙΖΑ έκφραση αυτής της διάθεσης στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό. Το εκλογικό αποτέλεσμα του 2012 είχε ένα πολύ σημαντικό στοιχείο. Για πρώτη φορά το ΠΑΣΟΚ έχασε τα εργατικά λαϊκά στρώματα, ευρύτερα τους μισθωτούς αλλά και μεσαία στρώματα, που βρέθηκε να τους εκπροσωπεί στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό ο ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος ως τότε είχε πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε αυτές τις κοινωνικές ομάδες. Ο ΣΥΡΙΖΑ κέρδισε τα μεγάλα αστικά κέντρα, τη νεολαία, τους εργαζόμενους και τους ανέργους και σημείωσε αξιοσημείωτα ποσοστά στην επαρχία.

2β) Το αποτέλεσμα του Ιούνη – μια ιστορική ευκαιρία, ανεπανάληπτη ως προς τους όρους της για την Αριστερά – εκλήφθηκε από το μεγάλο τμήμα της κοινωνίας που κινητοποιήθηκε με στόχο να πετύχει την κυβερνητική αλλαγή ως ήττα. Η μερίδα αυτή της κοινωνίας αποσύρθηκε, μετά από μία αρχική αναμονή κάποιων μηνών, απογοητευμένη. Σημαντικές εξαιρέσεις ο αγώνας της ΕΡΤ και οι απεργίες των εργαζόμενων στην Υγεία και των εκπαιδευτικών (με τα προβλήματα αποτελεσματικής οργάνωσής τους που επέδειξε ο ΣΥΡΙΖΑ).

Στοιχείο που συνέβαλε στην απόσυρση της κοινωνίας ήταν και ο «φόβος των μαζών» που επέδειξε ο ΣΥΡΙΖΑ. Πρώτα-πρώτα οργανωτικά. Η διεύρυνση του κόμματος προς το εκλογικό σώμα που τον ψήφισε έγινε με πολλή καθυστέρηση, άτολμα και συντηρητικά. Το μήνυμα που εκπέμφθηκε από τις πρώτες μέρες το πήραν άμεσα τα κοινωνικά στρώματα που κινητοποιήθηκαν και γι' αυτό ο αρχικός ενθουσιασμός μετριάστηκε, έγινε στάση αναμονής και όταν μετά από πολύ χρόνο έγινε το άνοιγμα, όπως έγινε, ως μη-άνοιγμα στην κοινωνία, πήρε περισσότερο το χαρακτήρα ένταξης πολιτικών οργανωμένων ομάδων, στελεχών με μία πολιτική εμπειρία και όχι μαζικής ένταξης του κόσμου που κινητοποιήθηκε το προηγούμενο διάστημα. Να το πούμε αλλιώς, δυναμικά νέα στρώματα που προσέγγισαν τον ΣΥΡΙΖΑ βλέποντας την ελάχιστη δημοκρατική οργάνωσή του, τις φατρίες και ένα διαμορφωμένο κομματικό κατεστημένο, όχι και πολύ φιλικό σε πολλές-πολλές αλλαγές, απλώς στάθηκαν στη γωνία. Ίσως αυτή η καθυστέρηση στο άνοιγμα κατά ένα χρόνο, και το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ στο καταστατικό του συνέδριο δεν πέτυχε να οργανωθεί ως ενιαίο κόμμα, να αποτελέσει το σημαντικότερο εμπόδιο στην πολιτική διεξόδου του στην κοινωνία, βασικό παράγοντα που τον οδήγησε στη συνέχεια να επιχειρήσει να διευρύνει την επιρροή του στην κοινωνία σχεδόν αποκλειστικά με τον προσεταιρισμό προσωπικοτήτων και παραγόντων, δηλαδή ανακυκλώνοντας πολιτικό προσωπικό σηματοδοτημένο στην κοινωνία, τοπική ή εθνική, ως «σύστημα».

Συγχρόνως ο μικρός πολιτικός σχηματισμός του ΣΥΡΙΖΑ έγινε αξιωματική αντιπολίτευση και αντιμετώπισε το πρόβλημα της σχέσης του προγράμματός του με το επίπεδο κρατικής διαχείρισης, τοποθέτησης και λύσης προβλημάτων, όπως επίσης το ζήτημα διεύρυνσης των κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών.

2γ) Μετά τις εκλογές του 2012, υιοθετήθηκε μία στρατηγική που για χάρη ευκολίας θα την αποκαλούμε στροφή προς τον διεμβολισμό «πολιτικά κεντρικών στρωμάτων», χαρακτηρισμός ο οποίος

αδικεί τη συνθετότητα του θέματος αλλά αποτελεί δείκτη που διευκολύνει τη συζήτηση. Το χαρακτηριστικό της αντισυστημικής δύναμης μειώθηκε σιγά-σιγά. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις ευρωεκλογές τμήματα του εκλογικού σώματος ψηφίζουν ΣΥΡΙΖΑ «παρόλο που είναι μία από τα ίδια» επειδή του δίνουν μία ευκαιρία, εφόσον δεν έχει δοκιμαστεί, ενώ άλλα τμήματα του εκλογικού σώματος δεν τον ψηφίζουν «αφού είναι μία από τα ίδια, και οι άλλοι το ξέρουν το παιχνίδι ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ δεν το κατέχει». *Κύρια μετατόπιση σε επίπεδο λόγου πέραν της μετατόπισης στο δίπολο αντισυστημικότητα/συστημικότητα έγινε με τη σχετική υποχώρηση του αιτήματος για «αναδιανομή»/«να πληρώσουν οι πλούσιοι», ως οργανωτικού στοιχείου του λόγου του ΣΥΡΙΖΑ, υπέρ του αιτήματος για «παραγωγική ανασυγκρότηση» ως κύριου οργανωτικού στοιχείου.* Η μετατόπιση αυτή αντανακλά επίσης την προσπάθεια διεύρυνσης των κοινωνικών συμμαχιών προς τμήματα του επιχειρηματικού κόσμου που έχουν πληγεί από την κρίση και τη διαχείρισή της. Η γενικότερη εικόνα του ΣΥΡΙΖΑ είναι η εικόνα ενός πολιτικού σχηματισμού ο οποίος αποδέχεται τους «κανόνες του παιχνιδιού» και περιμένει να πάρει τις εκλογές. Σ' αυτό προφανώς επέδρασε καθοριστικά η υποχώρηση των κοινωνικών κινημάτων.

2δ) Ένα σημαντικό στοιχείο, πέραν του ζητήματος του ενιαίου κόμματος και των όρων λειτουργίας του, είναι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ως κόμμα δεν έχει ιδεολογική ζωή και – με μία δόση υπερβολής – ούτε σημαντική πολιτική ζωή. Η οργάνωση της σχέσης κοινωνικής εκπροσώπησης αφήνεται εν πολλοίς στο πυκνό θεσμικό πλαίσιο που υπάρχει ήδη, δηλαδή στη δικαιοδοσία ενός συστήματος που απέτυχε και προσπαθεί να διατηρήσει τα κεκτημένα, αν εξαιρέσουμε τις ομιλίες-συζητήσεις στελεχών του, που αποτέλεσαν από την αρχή της κρίσης έναν οιονεί «νέο» θεσμό οργάνωσης της δημόσιας συζήτησης. Ωστόσο παρά τη σημαντικότητά του ως κοινωνικής μορφής έχει περιορισμένη κοινωνική διεισδυτικότητα.

2ε) Φυσικά μεσολάβησαν πολλά άλλα από τις εκλογές του 2012. Δεν μπορούν να καταγραφούν εδώ. Σημειώνουμε μόνο τη συνέχιση της κοινωνικής καταστροφής του στρώματος των μισθωτών, είτε με τη μορφή της κατάρρευσης του μισθού και των όρων εργασίας είτε με τη μορφή της ανεργίας, καθώς και ενός πλειοψηφικού τμήματος της κοινωνίας. Η ίδια η επιβίωση για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού μοιάζει όλο και περισσότερο με “επαναστατική πράξη”. Η θεσμική οργάνωση της αναδιανομής προς όφελος του κόσμου του πλούτου συνεχίστηκε. Η νεολαία κατευθύνθηκε περισσότερο προς τη μετανάστευση και η ανεργία σε αυτήν γιγαντώθηκε. Ο πολιτικός κίνδυνος που αντιπροσώπευσε ο ΣΥΡΙΖΑ και η γενικότερη σηματοδότηση που έδινε το ενδεχόμενο ανατροπής για τις εξελίξεις, αποτέλεσε έναν από τους κύριους παράγοντες που ενέτειναν τον διχασμό στις ιθύνουσες τάξεις, σχετικά με τη δέουσα πολιτική για τη διαχείριση της κρίσης, όπως εκφράστηκε από τη διχογνωμία ΔΝΤ και Γερμανίας και τη φιλική προς το ΔΝΤ «ουδετεροποίηση» της ΕΚΤ. Παράλληλα όμως προκάλεσαν την κινητοποίηση δυνάμεων που επιδίωξαν ενεργά τον πολιτικό παροπλισμό του ΣΥΡΙΖΑ ως δυνητικού κινδύνου.

2στ) Αυτά τα χαρακτηριστικά της κατάστασης αποτυπώνονται και στα εκλογικά αποτελέσματα.

Παρουσιάζεται πτώση των ποσοστών και των ψήφων του ΣΥΡΙΖΑ στους εργαζόμενους/άνεργους και στη νεολαία, στα αστικά κέντρα, *παρά την πρωτοφανή και εντεινόμενη όλα αυτά τα χρόνια κοινωνική καταστροφή*, ενώ αυξήθηκε στις μεγάλες ηλικίες. Διατηρείται το ίδιο ποσοστό συνολικά επειδή αυξάνεται σημαντικά η δύναμη στην επαρχία.

Με άλλα λόγια αυτό που άλλαξε μεταξύ των δύο εκλογών (2012-2014) σε όρους εκλογικής καταγραφής είναι η σύνθεση των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ με μία οριακή πτώση. Σε συνθήκες πόλωσης σε εθνικές εκλογές, με όλα τα άλλα σταθερά, μπορεί κανείς να φανταστεί μία άνοδο που δεν εξασφαλίζει αυτοδυναμία.

3) Συνοψίζοντας, η πολιτική στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ μετά το 2012 οργανώθηκε στη βάση ότι έχει δεδομένο το «αντισυστημικό ακροατήριο» και πρέπει να διεμβολίσει «μεσαία πολιτικά στρώματα» για

να διευρύνει το ποσοστό του. Αυτή η πολιτική στρατηγική σε αυτές τις εκλογές συνάντησε τα όριά της. Πέτυχε οριακά θετικά εκλογικά αποτελέσματα, παρουσίασε ωστόσο αρνητικές τάσεις που αποτελούν πηγή ανησυχίας για το μέλλον και – σημαντικό – δεν μπόρεσε να εμπνεύσει την νεολαία.

Επιπρόσθετα, με δεδομένους τους μετασχηματισμούς που λαμβάνουν χώρα, ο ΣΥΡΙΖΑ μοιάζει να αδυνατεί να συλλάβει την αυξανόμενη κοινωνική πόλωση: το ότι βρισκόμαστε σε νέα φάση οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωσης, με σταδιακή μακροοικονομική σταθεροποίηση, αλλά συγχρόνως συνέχεια των ιδιωτικοποιήσεων, των αλλαγών στις εργασιακές σχέσεις, αποδόμηση του δημοσίου, της υγείας, της παιδείας, του ασφαλιστικού, των χρεών που έχουν να εξυπηρετήσουν τα νοικοκυριά, με διατήρηση της πολύ υψηλής ανεργίας, με μεγάλα τμήματα της κοινωνίας να τρέφουν εχθρικά αισθήματα απέναντι στο θεσμικό πλαίσιο. Συγχρόνως ο ΣΥΡΙΖΑ μοιάζει αδύναμος στο να διεμβολίζει εκείνα τα στρώματα τα οποία θα σταθεροποιούνται, καθώς η οικονομία θα εξέρχεται από τη βαριά ύφεση. Αλλά ούτε αποτελεί την προφανή «λύση» για τα στρώματα που περιθωριοποιούνται. Επομένως, βασικό συμπέρασμα: Πρέπει να αλλάξει η πολιτική στρατηγική οργάνωσης της σχέσης εκπροσώπησης με την κοινωνία, αλλιώς κινδυνεύει να στοχεύσει στον κοινωνικό κενό χώρο.

4) Η ιστορική συγκυρία χαρακτηρίζεται από έντονη κοινωνική πόλωση, απονομιμοποίηση του πολιτικού σκηνικού, εφόσον κατανοείται απλά ως επάγγελμα που πουλάει μεγάλα λόγια και υποσχέσεις στον «κοσμάκη» για να κάνει μπίζνες με επιχειρηματίες, τραπεζίτες κλπ. Η διάθεση ακόμη και δεξιών ψηφοφόρων για ένα «άλλο κράτος», για ένα άλλο τρόπο να «γίνονται οι δουλειές» δείχνει το αντισυστημικό δυναμικό της κοινωνίας, μίας κοινωνίας κουρασμένης από το σύστημα διακυβέρνησης 30 χρόνια τώρα και το πολιτικό προσωπικό που το υπηρέτησε. Επειδή σύστημα είναι «ο τρόπος που γίνονται οι δουλειές». Σύστημα δεν είναι μόνο η Κεντρική Τράπεζα, οι υπουργοί, οι μεγαλοεπιχειρηματίες, οι «νόμοι και οι αστυνόμοι». Είναι το συνολικό θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης της καθημερινής αναπαραγωγής και της διαχείρισής της. Από τις λαϊκές αγορές μέχρι τα ΜΜΕ, την κεντρική τράπεζα και τα σαλέ που κλείνονται οι δουλειές. Στη ρήξη με αυτό το παγιωμένο σύστημα είναι που πρέπει να προχωρήσει ο ΣΥΡΙΖΑ με ένα σαφές αίτημα αναδιανομής υπέρ των κατώτερων τάξεων. Αναδιανομή όχι μόνο του πλούτου αλλά και της εξουσίας. Με ένα σαφές και καθαρό πρόταγμα που θα δείχνει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι πολιτική δύναμη διαφορετική από τις άλλες. Και αυτά σημαίνουν συγκεκριμένα πράγματα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ για να διεκδικήσει την αυτοδυναμία πρέπει να στραφεί, με όρους ριζοσπαστικής μετατόπισης της τρέχουσας πολιτικής οπτικής του, στην οργάνωση αυτού του αντισυστημικού δυναμικού το οποίο διασχίζει πολλούς χώρους, με όρους οργάνωσης της ελπίδας και της συστράτευσης των κατώτερων τάξεων για μία διαφορετική ζωή. Ωστόσο για να αλλάξει η κοινωνία πρέπει να αλλάξουμε και εμείς και να αποφύγουμε τους εύκολους δρόμους που σπρώχνει ή ανοίγει ένα παραπαίον σύστημα εξουσίας.

Παράδειγμα. Αν δούμε το δημοσίευμα του περιοδικού *Unfollow* που περιγράφει τη συνάντηση του ΣΥΡΙΖΑ με τον Μελισσανίδη ως κυτταρική μορφή του υποδείγματος διακυβέρνησης που θα ακολουθήσει ο ΣΥΡΙΖΑ, έχουμε ένα έξοχο αντιπαράδειγμα το οποίο πρέπει να συζητηθεί παντού ως αυτό που ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θέλει να κάνει, επειδή τότε δεν θα διαφέρει σε τίποτα από το σημερινό σύστημα διαχείρισης. Και θα πρέπει να συζητηθεί ως τέτοιο, αντί να επιχειρείται να μπει κάτω από τα χαλί. Η συνάντηση εν κρυπτώ με ένα επιχειρηματία για να κανονιστούν δουλειές (ή δουλειές), δηλαδή το ποια πρόταση θα υποστηρίξει η κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ ώστε να διευθετηθούν θέματα για τα οποία έχει ενδιαφέρον και ο οποίος απ' ό,τι φαίνεται δεν είναι κατά νόμο υπεύθυνος για τα ζητήματα αυτά, είναι το «σύστημα» που η κοινωνία ζητάει να αλλάξει, και το ζητάει σταθερά και επίμονα τουλάχιστον από το 2012. Μια υποχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ μπροστά στη δύναμη του συστήματος, ειδικά στις σημερινές συνθήκες, θα άφηνε τη δυνατότητα να καταστεί δύναμη διακυβέρνησης μόνο με βάση την απελπισία (και όχι την ελπίδα ή πολύ περισσότερο τη συστράτευση)

των κατώτερων τάξεων – και αυτό δεν πάει πολύ μακριά. Το πιο απλό αναφορικά με το παράδειγμα που συζητάμε, που θα οργάνωνε ένα διαφορετικό πολιτικό ορίζοντα, θα ήταν να απευθυνθεί ο κατά νόμο επιχειρηματίας στο δήμαρχο ή και στους όμορους δημάρχους (ή υποψήφιους δημάρχους) και την περιφερειάρχη, σε μία δημόσια ανακοινωμένη συνάντηση, και αυτοί αφού διαβουλευθούν κατάλληλα με την τοπική κοινωνία, τους θεσμούς της, περιλαμβανομένων των λαϊκών συνελεύσεων της και αφού πάρουν τη συμβουλευτική γνωμοδοτική υποστήριξη των τμημάτων πολιτικής χωροταξικού σχεδιασμού, ανάπτυξης των πόλεων και περιβάλλοντος, να μεταφέρουν τη σύστασή τους στα όργανα του κόμματος για το τι πρόταση θα πρέπει να υποστηρίξει η Κ.Ο. Κι όλα αυτά δημόσια!. Με ένα γενικό όρο: να οργανωθεί μία κοινωνική, δημοκρατική και δημόσια, παραγωγή της απόφασης.

Το γεγονός ότι εμφανίζεται εδώ ο ΣΥΡΙΖΑ ως κομμάτι του συστήματος που ταλαιπώρησε την ελληνική κοινωνία τις τελευταίες δεκαετίες και στο τέλος της κήρυξε και τον πόλεμο για να κερδίσουν οι «φίλοι επιχειρηματίες» (για παράδειγμα μέσω ιδιωτικοποιήσεων) είναι καταστροφικό: δεν είναι μόνο αναγκαίο να καταδικάσει ο ΣΥΡΙΖΑ αυτές τις λογικές, οι οποίες παρατηρούνται σε μικρότερη κλίμακα και αλλού, αλλά να αποστασιοποιηθεί πλήρως από αυτές ακριβώς επειδή «σύστημα είναι ο τρόπος που γίνονται οι δουλειές».

5) Ζούμε μέσα σε μία ιστορική καμπή, σε πυκνό πολιτικό χρόνο, αλλά παρ' όλα αυτά πολλές φορές καταφεύγουμε σε σχήματα γραμμικά για να εξηγήσουμε τα πολιτικά αποτελέσματα, χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη την κοινωνική πόλωση και το κοινωνικό δυναμικό. Ένα τέτοιο επιφανειακό και απλοϊκό σχήμα εκφράζεται από την άποψη που εκτιμά ότι απαιτείται στροφή «προς τον πατριωτισμό» για να διευρυνθεί το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ. Αυτό έγινε εν μέρει βέβαια και στις ευρωεκλογές χωρίς να αποδώσει τα υποσχόμενα, πέρα της συμβολής σε μία αλλαγή της σύνθεσης των ψηφοφόρων. Αλλά μπορεί κάποιος να αντιτείνει ότι δοκιμάστηκε για λίγο χρονικό διάστημα στις ευρωεκλογές και δεν υπήρχε ο κατάλληλος χρόνος ή η κατάλληλη ένταση για να αποδειχθεί η αποτελεσματικότητά του.

Μερικά σχόλια προς το παρόν σε σχέση με αυτό: Ο πατριωτισμός δεν πρόκειται να μας λείψει. Διαπερνά αναγκαστικά κάθε κυβερνητική δύναμη. Αναγκαστικά λόγω της συμμετοχής της στις «κρατικές υποθέσεις» και επομένως στην αντιπροσώπευση του κράτους-έθνους απέναντι σε άλλα κράτη-έθνη. Ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση, θα διαπεραστεί επίσης κατά την άσκηση διαχείρισης του κράτους από τον «πατριωτισμό», ούτως ή άλλως, αναγκαστικά και αναπότρεπτα και η ελπίδα είναι ότι θα αποστασιοποιηθεί από αυτόν, θα τον πολεμήσει. Όμως το ζητούμενο δεν είναι αυτό. Το πραγματικό ερώτημα είναι για «ποια Ελλάδα» μιλάμε, δηλαδή αν ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταφέρει να δημιουργήσει νέους θεσμούς, θεσμούς μιας ελληνικής κοινωνίας με συσχετισμούς υπέρ των υποτελών τάξεων. Δηλαδή να οργανώσει μηχανισμούς και θεσμούς αναδιανομής που επιτρέπουν την κοινωνική δικαιοσύνη, οργανώνουν μια κοινωνία με τάση αντιστροφής και μείωσης των ανισοτήτων που θα βρεθεί στην καρδιά μίας «βιώσιμης ανάπτυξης», στον αντίποδα της Ελλάδας που οργανώνει το νεοφιλελεύθερο υπόδειγμα παραγωγικής ανασυγκρότησης του Σαμαρά. Αυτό που ενδιαφέρει είναι τι στόχους θα βάλει η κυβέρνηση της Αριστεράς για τη μερίδα των μισθών στο συνολικό προϊόν, τις ώρες και ημέρες εργασίας, τον περιορισμό των πολλαπλών και άνισων αγορών εργασίας (ζήτημα το οποίο δεν αφορά πλέον μόνο τους μετανάστες και τους νέους αλλά μεγάλα τμήματα του συνολικού πληθυσμού), πώς θα μειώσει την ανεργία όσο γίνεται πιο ταχύρρυθμα, τι διάρκεια και τι ύψος θα έχουν τα επιδόματα ανεργίας, τι πρόσβαση θα έχουν οι λαϊκές τάξεις σε υγεία, παιδεία, ασφάλιση, υποδομές και ποιος και σε τι ποσοστό θα επωμίζεται τη σχετική δαπάνη. Ποια είναι η συνολική παραγωγή κοινών αγαθών και η έκταση των συνεταιριστικών δημοκρατικών μορφών παραγωγής, με ποιο τρόπο ασκείται κοινωνικός έλεγχος στα συλλογικά αγαθά, τι σχέση οργανώνεται με το φυσικό περιβάλλον, πώς οργανώνεται η ένταξη των μεταναστών και χίλια δύο άλλα επείγοντα θέματα που αφορούν τον 21ο αιώνα. Για ένα τέτοιο εγχείρημα αναδιανομής υπέρ των πολλών, αυτό που λείπει δεν είναι ο πατριωτισμός. Το αντίθετο!

Η Αριστερά δεν έχει κανένα λόγο να επιχειρήσει μία φυγή από το κοινωνικό πρόβλημα και την αυξανόμενη κοινωνική πόλωση. Δεν έχει κανένα λόγο να επικαλείται τον πατριωτισμό για να συσσωρεύει ένα ανεξόφλητο κοινωνικό χρέος, όπως έκανε σε προηγούμενες δεκαετίες το ΠΑΣΟΚ. Απαιτείται το κόμμα να «κάνει μια πορεία στο λαό», όχι για να του χαϊδέψει τα αυτιά με τον πατριωτισμό, με ένα λόγο δηλαδή που μετασχηματίζει τις υπαρκτές κοινωνικές συγκρούσεις σε φαντασικές εθνικές διαμάχες (η «γερμανική κατοχή», τα «φερέφωνα της Μέρκελ», κλπ.) και ο οποίος συσκοτίζει αυτό που πραγματικά διακυβεύεται στην ιστορική συγκυρία. Απαιτείται το κόμμα να οργανώσει τις αντιστάσεις της κοινωνίας, να ανοιχτεί στα στρώματα που πλήττονται, προτάσσοντας την αναδιανομή υπέρ των πολλών και οργανώνοντας τα λαϊκά αιτήματα γύρω από αυτόν τον πυρήνα, μετασχηματίζοντας τις διεκδικήσεις σε ένα πρόγραμμα αλλαγής της ελληνικής κοινωνίας.

6) Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ για να αντεπεξέλθει στο έργο εξόδου της ελληνικής κοινωνίας από την κρίση προς όφελος των πολλών, με κριτήριο την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών και όχι τη μεγιστοποίηση των κερδών, πρέπει να οργανώνεται ως *αντιπολίτευση στο κράτος*, ήδη από τώρα. Ως αντιπολίτευση απέναντι σε αυτό το πυκνό και συνεχές δίκτυο θεσμών που συνιστά την ιζηματοποίηση των σχέσεων και των συμπεριφορών που εγκαθίδρυσε ο νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός και το σύστημα εξουσίας το οποίο διαχειρίστηκε τις τύχες του τόπου τις τελευταίες δεκαετίες. Μόνο ως αντιπολίτευση στο κράτος μπορεί να πραγματοποιήσει τους αναγκαίους κοινωνικούς μετασχηματισμούς – διαφορετικά απλά θα κυβερνήσει «σαν τους άλλους» ...

Αντισυστημικότητα σημαίνει τελικά ότι *πηγαίνεις* προς την κοινωνία. Διότι, όπως εύστοχα παρατηρούσε ο Adam Smith, ως πατέρας του οικονομικού φιλελευθερισμού, υπάρχει μία ανισορροπία ισχύος στην κοινωνία. Αυτήν την ανισορροπία πρέπει εμείς να αμφισβητήσουμε.

Οι επιχειρηματίες συχνά και όποτε χρειάζεται συναντούν και συντρώγουν με αυτούς που παίρνουν αποφάσεις, ενώ οι εργαζόμενοι και οι άνεργοι δεν έχουν τη δυνατότητα να «συναντήσουν» αυτούς που παίρνουν αποφάσεις όποτε το χρειάζονται, ούτε τρώνε μαζί τους και συνήθως τους βλέπουν από μακριά, με ένα στρατό ανάμεσα. Ο ΣΥΡΙΖΑ απαιτείται να ριζοσπαστικοποιήσει τις μεθόδους μέσα από τις οποίες επιδιώκει να δημιουργήσει σχέσεις εκπροσώπησης με τα κοινωνικά στρώματα των υποτελών τάξεων.

Όλα αυτά σημαίνουν ένα ριζικό αναπροσανατολισμό του ΣΥΡΙΖΑ, με στόχο να διευρύνει όχι μόνο τα εκλογικά του ποσοστά, αλλά την πολιτική και ιδεολογική του εμβέλεια έτσι ώστε να διεκδικήσει την πολιτική αυτοδυναμία: Ώστε να αποτελέσει πολιτικό εκφραστή των υποτελών τάξεων και πρόγραμμα αναδιανομής υπέρ τους.